

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

8 de Personis quæ iudicia exigunt, & de ordine dicendorum sequentibus
libris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

iudiciorum agamus, a quibus expediantur causa seu negotia iure.

De Personis quae iudicia exigunt, & de ordine dicendorum sequentibus libris.

CAP. 8.

- 1 *Iudicia habent personas principales & accessorias.*
- 2 *Persona accessorie iudiciorum.*
- 3 *Ordo librorum 47. 48. 49. & 50. istius Systematis.*

Iudicis personae interesse debent quaedam necessario ut principales: quaedam, ut accessoriae. Principales, iudex, actor, reus, cauforum, §. in omni, de verb. sig. l. inter litigantes, & l. Iulianus, de iudi. P. Adicit Fabianus S. Pont. testes idoneos, d. c. 1. §. 9. Verius tamen inter accessorias personas, quae vel actoris, vel rei, vel iudicis, intentione firmant, annumeramus. §. Accessoriae itaque testes, ut & amanuenses, apparitores, allestotes, & alii cohortales iudicibus accedunt: & aduocati, procuratores, sollicitatores seu pragmatici litigantibus, ca. quoniam contra, de probatio. In his personis, ut in reliquis negotiis obeundis, l. et gradum, de mune. & honor. P. l. si quarimus de testam. P. considerabimus num idoneae sint, & quae iudicis accedant.

Initium autem a iudicibus faciemus, qui clauum tenent in moderandis controuersis, & potestatem accipiunt cum inquisitione habita de naturalibus, moribus, facultatibus: & num sufficere iuramentum muneris possint coniuncta legis consideratione secundam quam munere fungi quaeque debet placuit, l. honor municipalis, §. 1. de mune. & honor. P. Praeposimus autem iudicem & personarum quae illis accedunt tractationem, ut vna cum illis intelligamus eorum potestatem & iurisdictionem, quam singulis hoc libro distribuemus Deo fauente. Explicaturi in 48. ordinem secundum quem huiusmodi iudicia debentur perfici, & ea quae ordinis sunt. Ut in 49. exhibeamus inquisitionem personarum litigantium, & eorum qui illis inferunt, quae sibi possint & causa controuersae conueniens tribunal deligere. Donec perueniatur ad 50. ubi de fine iudiciorum, sententiis, & effectibus, appellationibus, executione & auctoritate eorum agitur. Conuenientia exegesi de iuramento, quod fere omnibus partibus iudiciorum & negotiorum humanorum fidem, robur, & decorem addit. Et ita quatuor libris integra tractatio habebitur iudiciorum: nam in hoc 47. explicuimus, vtrum iudicia admittenda, quid sit iudicium, & diuisiones eius, de quibus fiat: & nunc proponimus disputare, a quibus iudicium fiat cum magistratibus potestatem cuique propriam coniungendo.

De Iudicum consideratione ex eorum Persona. Et primum de prohibitione iudicandi per naturam. Cap. 9.

- 1 *Iudex idoneus, vel non idoneus ex quoduplici capite censetur.*
- 2 *Iudicare prohibentur, natura, lege, moribus, & qui natura, in num. seq.*
- 3 *Surdus quando ad tempus: & quando in perpetuum iudicare prohibetur.*
- 4 *De Surditate superueniente & naturali, curabili & incurabili.*
- 5 *Auditus laesivariae species.*
- 6 *Surdus natura quare & muti simul sint. Et si non iudicant, ne testantur: retinent tamen dignitatem, morbo superueniente. Et nu. 7. 10. & 11.*
- 8 *Famulus agrotis, perinde ac seruientibus, merces debetur.*
- 9 *Officia iudicum adimi sine delicto nequeunt iudici.*
- 10 *Euriosus iudicare non potest, & quare. Alia autem negotia num gerere possit. eod. §. nu. 13. & 15.*
- 14 *Magistratus periculosi in rebus, qui vel favore vel iniquitate ducuntur.*
- 16 *Impubes iudicare vel arbitrari, aut munera reipub. obire nequeunt.*
- 17 *Retumpubl. subuersiones ex administratione iuuenum & inexpertum virorum.*
- 18 *Senum consilium praestantius quam iuuenum.*
- 19 *Aetas magistratibus quando lege definita. Et de aetate iudicum, num. 20. & 21.*
- 21 *Consilium capiendum a senibus. Et nu. 23.*
- 24 *Senatum filii cum patribus aliquando cur ingredi.*

25 *Minoribus quare permittatur interdum rerum suarum, & rei publica administratio.*

26 *Iuridictio transit in Gallia in heredes.*

Vices ad munus iudicandi idoneae censentur, vel incapaces muneris, aut ex propria persona, seu statu proprio: vel ratione assumtae vel tractandae dignitatis officii, & iurisdictionis: vel habita ratione litigantium, de quibus ordine dicendum. Et in summa ex propria persona idoneus censetur omnis, qui expresse non prohibetur, l. cum praetor, de iudic. P. Exemplo aliorum edictorum, quae cum prohibeant aliquibus, aliis permittere videntur, l. munus, de procurat. 3. de colleg. silic. P. ca. consulti, 2. q. 4. ca. cum apud, de sponsal. Vt quod non mutetur, stare minime prohibetur, l. sancimus, C. de testam. §. Prohibentur autem iudicare ex propria conditione quidam natura, quidam lege, quidam moribus, l. cum praetor, 12. de legi. P. §. Natura primum surdus iudicare non potest, d. l. cum praetor. saltem quandiu eo morbo laborat: & in perpetuum, si surditas perpetua sit. Debet quippe iudex audiri, voce contententium vel patronorum instrui, & litis contestationem iudicii partem ordinare, quod fieri non posset sine auditu: unde & audientia causae dicitur, l. nulli, 10. C. de iudic. & saepe litigantes expedit interrogare, l. iudices, eod. c. iudicantem, 3. o. q. 5. sit. de interro. alio. Plurimumque, ut ait Arcadius Iurisc. l. de minore, 10. §. tormenta, de questio. P. in excutienda veritate, etiam vox ipsa, & cognitio subtile diligentia adfert. Nam & ex sermone, & ex eo qua quis constantia, qua trepidatione quid diceret, vel cuius aestimationis quisque in sua ciuitate est, quaedam ad illuminandam veritatem in lucem emergunt. Et reia magistratibus, de criminibus, quibus accusantur, audiendi sunt, l. diuus Adrianus, 6. de custo. & exhibu. reor. P. Sunt plura quae summarie & de plano & extemporario iudicio, iudex sedendo pro tribunali expedit, vt breuiores lites, aucten. vsi breuiore, de sent. ex breui. recitan. C. lib. 7. siu. 44. & modici ponderis, quas sedendo continue, pedarii iudices in regia basilica vel domunculis iudicant, matutino tempore, meridie, & vespere, §. sedebunt, & §. audient, de iudicib. in auct. Surdus in hac causa dicitur, qui nihil profertus, vel valde difficulter exaudit, ex morbo vel natura, l. 3. §. surdus, ad Senat. Syllan.

Surditas namque vel superueniens, vel naturalis est. Superueniens interdum temporalis imperfecta & curabilis, interdum & perpetua & perfecta. Surdaster is, qui non clare audit, sed tarde, §. si item surdus, quib. non est per. fac. testa. ap. Iust. Et secundum Galenum, lib. 4. in aphor. Hippoc. apho. 28. surditas ex habita difficulter soluitur: sed ea quae fit repente in febribus, vel aliter accidit ex recurrente ad cerebrum bile, aut ex choleta cum meatus auditorios occupauerit, soluitur cum hac ipsa bile natura expellente ad excretionem peruenit. Atque idem alibi, Galen. lib. 4. in apho. apho. 60. tradit, aluum turbam, & fluentem ex naribus sanguinem, morbum hunc surditatis soluere, quando in febribus aures obscuruerunt, & quando biliosa excrementa retinerentur, & ad caput recurrerent, sine tamen propria atque praecipua instrumenti auditus passione. Et mederi posse deperdito auditui, docet Quintus Serenus in medicina, dum agit de vitis aurium succurrendis, his verbis,

*Si vero abstrusa sensus morietur in auro:
Lumbricos terra sanumq. ex anseris raucio
Excoque sic veterem poteris expellere morbum.*

Et Aurelius Cornelius Cellus, lib. 6. medic. ad compressa aurium per saniam seu per sordes (quas dicit Almanfor ceram) foramina, ad tinnitum, & ad grauedinem remedia adfert: & Almanfor, lib. 9. eiusque interpretes. §. Atque per distinctione causarum impediendum aliquantulum auditum, sine omnimoda auditus amissione & qui minus exaudiunt, non surdos, neque etiam morbum eorum surditatem dicunt, Arculanus, in 9. lib. Almanfo c. 39. sed vel grauedinem, aut defectum, vel Tharsem, vel gnarem. Grauedinem putat diminutionem, quae vel ex generatione contrahitur, vel ex tempore. Defectum dicunt habere abolitionem auditus & surditatem de defectu foraminis auditus, siue sit a natura soliditas foraminis, siue ex tempore contigerit. In Tharse, est diminutio auditus, consentiens cum grauedine. In gnare vero, diminutio fit ex defectu nerui auditui. Contingit & debilitas audiendi ex ieiunio & vigiliis, quam curari tradit medici ampliori cibo, & balneis, Joan. Mathaeus gradib. in 1. parte Almanfo c. 34. Almanfo lib. 9. c. 39. §. Natura surdi, arte humana curati vix aut nunquam posuunt, & minus idonei iudicandi muneri sunt. Nam tales fere simul & muti, & vocem quidem emitere possunt, locuti, nec autem nullam, vt ad monet Aristoteles, lib. 4. de hist.

M m m m